

סדרת הצבעים

גיליון 115

אוגוסט 2024 • אב ה'תשפ"ד

מוטיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

מיוחד: יאיר בן-חור בדברי
כרדה מכתב העת "מוטיב"

נשחמט

ד

:-

אליאורה אוחיון

תמר דוד-כריספי

אפי הלפרין

מקס וטר

ליאור ויינשטיין

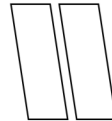
בועז וייס

רחל נפרסטק

עדי סגל-זיסברגר

יורם סלבסט

חגי ב' פרץ

גיליון 115 מתחיל...

שלום לכם,

לפעמים החיים מחולקים כמו בשחמט, לשחור ולבן. גיליון זה, שְׁחֶמֶט יחתום את סדרת הצבעים שלנו לעת עתה.

תוכלו לקרוא כאן על מה ששחור או לבן, או על כל מה שגם שחור וגם לבן. תוכלו לקרוא איך השחור והלבן סותרים זה את זה, או איך הם משלימים זה את זה.

גיליון זה פותח את שנתו העשירית של כתב העת. אנחנו שמחים לברך את חברתנו העורכת והנקדנית רוזי גולן, שמעתה תהיה העורכת האחראית של הירחון ותחליף בתפקיד זה את חברנו יאיר בן־חור, שפרש בחודש שעבר. אנחנו בטוחים וסמוכים שרוזי תמשיך לשמור על איכות כתב העת ותעשה את עבודתה בצורה הטובה ביותר, וגם תביא לנו רוח חדשה ורעננה. בסוף הגיליון תוכלו לקרוא את דבריו של יאיר המסכמים תשע שנים של עשייה ויצירה בכתב העת שלנו, וכן מספר יצירות שכתב בנושא הגיליון הנוכחי, שאת נושאו הוא הציע.

אנחנו רוצים להכיר תודה ליאיר על שנים ארוכות של עבודה מאומצת, בכל חודש ברציפות בתשע השנים האחרונות. יאיר הוא חלק בלתי נפרד ממוטיב, כך היה וכך יהיה. הוא אומנם עוזב ויוצא לדרך חדשה, אבל מבחינתנו הוא יהיה תמיד חלק מהמשפחה שלנו. אנחנו אוהבים אותו מאוד ומודים לו על כל הערה ועל כל מקף עליין שעליו דקדק במהלך השנים. הוא מהאנשים המקצועיים והקפדניים ביותר בתחום, ופשוט זכינו.

אנחנו מאחלים לכולנו ימים שקטים וטובים יותר, בשורות טובות, וחזרתם של כל החטופים והחיילים שלנו בשלום הביתה.

אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק ורוזי גולן

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש.

כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול נספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי־פרסום יצירתו בירחון.

לאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

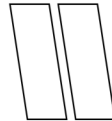
ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

0115
שחמט
סדרת הזנעים:
2024 אוגוסט
אב ה'תשפ"ד

01

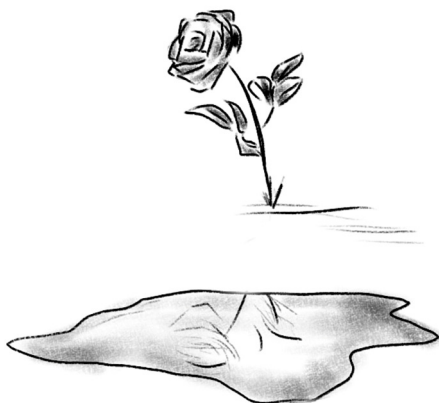
רחל נפרסטק

גשם ראשון

היורה צחצח עלי תאנה,
טאטא מדרכות סאוב,
מעפר פורתת שושנה צחרה.

גם היקלית צומחת שוב
קאלו אין כה דפי.

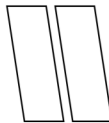

0115
שחמט
סדרת הצנעים:
2024 אוגוסט
אב ה'תשפ"ד

02

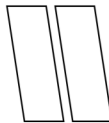
תמר דוד-כריספי

הלבן

”השחר תמיד ישאר שחר,
אמרה נחרצות בלעג
בעוד הוא חנף ואמר,
”נקיונו של הלך
עשוי להשתנות בן רגע לשחר
ולשנות סדרי עולם!”

השחור מכה בסנוורים

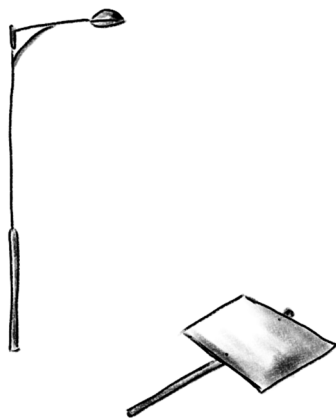
חֶשֶׁף לֹא מְגַרְשִׁים עִם מְקֻלוֹת,
קָרָאוּ אוֹתֵיזוֹת לְכִנּוֹת
מִסְטִיקָר שָׁחַר
עַל מְכוֹנִית כְּחֶלֶה בְּרִמְזוֹר אָדָם.

חֶשֶׁף לֹא מְגַרְשִׁים.
לְמִרוֹת שֶׁהָאֶקוֹרְדִיּוֹן מְנַגֵּן וְהַנְּנֻגָת מְלַמֶּדֶת,
עַל אֶף רְקִיעוֹת הַרְגָלִים, הַנְּפֹת הַיָּדִים
וְהַקְרִיאוֹת "סוּרָה סוּרָה".

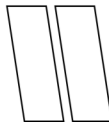
חֶשֶׁף לֹא.
הַיְלָדִים שָׁרִים, הַנְּעֻרוֹת בּוֹכוֹת
וְהַנְּשִׁים זוֹעֲקוֹת. אוֹ שוֹתְקוֹת.
אוֹ פוֹתְבוֹת.

לְמָה לֹא לְמַדּוּ אוֹתֵנוּ לְהַגְבִיר
אֶת הָאוֹר?

וְיַעֲלֶה הַיּוֹם.
וְחֶשֶׁף.

04

זה זמן, בטיילי עם כלבתנו רוזה, הבחנתי שוב ושוב בזוג זקנים ספוני ספסל בפארק השכונתי. חולצות קמץ גדולות מידה גוי'נס ישן לבשו, לאור חמה נוטה. ישבו יחדיו דומם, וביניהם לוח של שחמט, שעון שחמט בן שנה-שנתיים, וגם בקבוק קטן של מים מינרליים להרוות את צימאונם בשעות של חום מעיק. שמרתי על מרחק, שלא תנבח הגברת רוזה שלנו על זוג השחקנים המתרכזים במסעי צריחים, רצים או פרשים על פני הלוח המשובץ. שלא תנהם חלילה שעה שהשחקנית הממושקפת מקישה בשעון השח, וכבודו השחקן המבוגר הולך בעקבותיה. פה ושם נופל פתאום הדגל ובין השניים נמצא מי שמכריז על נצחוננו או ניצחונה. תמוה בעיניי מראה הקשישה המתלהבת, כי שחקנית שחמט שרופה כזו אינה מראה שכיח, לא במועדוני שחמט בכלל, ובטח לא בפארק הפרברי שלנו המוריק והמשופע בילדות ובילדים בימים חמים מגשם.

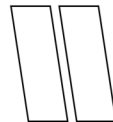
עם שמחת הניצחון נשפך חיך על פניה המתבגרות והסדוקות, ונמרצת ונרגשת היא מנגבת בממחטת נייר לבנה וצחה את חוטמה רב השנים. פתע שמתי לב שעגילי האבן בתנוכה, אבני ספיר תכלכל, דומות כמו שתי טיפות של מים לאלה של נועה זוגתי. הוא לעומתה, פדחתו קרחת, עגום מראה, שרוי בשפל רוח, שב ומסדר את הכלים על פני הלוח, פעם לו הלבנים ופעם לה, פעם לו כלים שחורים ופעם לה. בהדרגה הוא מתאושש קמעא ממפלתו, מספר לה דברי הבאי. היא מחייכת נינוחה ומעודדת את רוחו ב"לא נורא" צפוי, עת רוזה הקטנה מרחיחה מסתורין בדשא וציפורי ערביים ממתיקות בציוץ אוויר ואווירה טרם משחק חדש נפתח. יש וחשתי שכל כך קשה לו עד שנטה ליבי להאמין שהוא מפסיד ברוב המשחקים.

לקראת שמונה עשרה עברו לשחק בבליץ שחמט. ובשמונה עשרה בדיוק, קיפלו השניים את הלוח הקרטון, ארזו הכול בשקית קניות מפלסטיק, הידקו כהלכה את נעלי הספורט, קמו לאיטם ובמורד ירדו אל הבניין שבו שכן ביתם, היא יציבה על שתי רגליה ואילו הוא נתמך במקל הליכה.

איךספור פעמים שבהם צפיתי, הצצתי והשקפתי, משתוקק הייתי לשאול אותם לשמם, להתיידד ולשוחח, אך חשתי שוב ושוב שלא מן הראוי לדחוק חוטמי המתאוה, לטעום ולרחרר דברים מתוך משב אינטימיות רוחשת באותו מרווח פרטי המשתרע בינם לבין עצמם. דווקא רוזה כלבתנו משכה אותי לא פעם לעברם שעה שהתהלכו. אולי סברה שבשקית הפלסטיק שנשאו טמון אוצר מזון שיערב גם לחיכה. אם כך הניחה, במחשבותיה לא שיתפה.

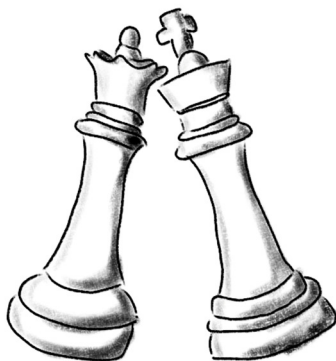
מכל מקום, מתקשה להתאפק, ניצלתי הזדמנות תחת תכלת יום נעים, עקבתי לאיטי אחר זוג הצועדים, עד שפנו אל בית, מספרו עשרים וארבע. הוא דחק מפתח, היא מיהרה ונכנסה, הוא הזדרז בעקבותיה. רגע אחרי, הצמדתי חוטם לחלון, הוא מזג שתי כוסיות של ויסקי כלשהו, היא פתחה את הטלוויזיה, ועד מהרה הקישו כוסיות וחדשות המלחמה מילאו בקול גדול את מלוא חלל הבית הקטן, שלא היה אלא דירה צמודה לגינת ורדים פורחת שאותה מצאה רוזה להשקות. רגע התבוננתי, היא לציידו על הספה אחזה רכות בכף ידו ולאזונו אמרה דברים שגרמו לו לחייך. ימים רבים צר היה לי, כי מחמת רעם הקול הטלוויזיוני, סתומות נותרו בי מילותיה, אף לרמז לא זכיתי.

פניי פנו אל נועה, רוזה רצה לפניי. אם לא תשמח לשמוע אודות זוג הזקנים שבהם צפיתי, לה אספר מה שהבנתי מפרשני המלחמה. חמוצה קיבלה נועה את פנינו, "חצי שעה איחור," סנטה בי, "הפשטידה התקררה."

שאלתי בחשש אם היא מכירה זוג שחקני שחמט שמתגוררים פה לא רחוק. "מה זאת אומרת, דרור? החזירה נועה מזדקפת, "זו ודאי שושנה וייץ ובעלה, את שמו שכחתי. זכתה מקום ראשון באליפות הארץ לבנות הגיל השלישי, גרה פה קרוב, בצ'רניאק עשרים וכמה."

התכרכמו פניי. סברתי רגע שאולי הם קצת כמונו והבנתי שלא. רוזה, משום מה, נבחה על דלת הכניסה, כנראה גירשה פלוני שהציץ מהחלון. נועה קמה ממקומה, ניגשה להרגיע ולברר את פשר הנביחות, שעה שלעסתי אט בהנאה, שואב עידוד כמוס מפשטידת התרד הערבה לחך.

0115

שחמט סדרת הצנעים:

2024 אוגוסט

אב ה'תשפ"ד

05

בועז יייס

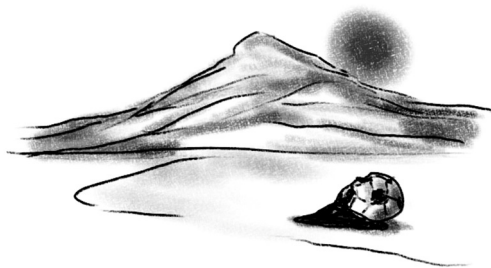
מגדל שמש

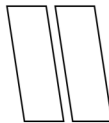
להסתפל מבעד ללבן ולראות
בכי של אמהות,
מגדל שמש מפה,
בלי ילדים, בלי ילדות.

להביט מבעד לשחר,
לאבד בן בכור,
למרגלות מגדל שמש מרסק
יצאו את עולליהם לקבר.

לגשש באפלה ולמצא את האפר,
לקרא לנופלים גבורה, גבור.
מגדל שמש חשוף,
מנסה על תקנה לשמר.

מגדל שמש ללא שמש,
רק עשן מליל אמש,
ללא תגובה,
רק עם תפלת אשכבה.

אָדוואַרד, הקליניקל-אופיסר רחב-הגוף וגבחה-הקומה, מגלגל ללא התרעה פצינט חדש לתוך מחלקת הגברים החצי ריקה.

"איפה לשים אותו?" הוא שואל.

"במספר שמונה עשרה," מצביעה האחות האחראית לעבר קצהו המרוחק של אולם האשפוז הגדול, בלי להרים את ראשה מהיומן שבו היא רושמת, ידנית, את העדכונים על מצב החולים. "מה קרה לו?" אני ממהר לעטות כפפות לְטֶקְס על כפות ידיי ומצטרף לאלונקת הפח המקרטעת והחורקת, לשוטרים המלווים אותה משני צדדיה ולאדם החבול שמונח עליה.

"מזבֵּן אֶקְסִיס," מסביר לי אדווארד באדישות תוך שימוש בביטוי האנגלי המקובל פה כתחליף למילה לִינֵץ', "הוכה בראשו על ידי כמה אנשים. מחוסר הכרה, אבל לחץ הדם שלו תקין. במיטה הזאת אמרתם?"

הקליניקל-אופיסר איננו אח אב לא רופא. משהו באמצע. ובביקורי השלישי בצִיבּוּגָה בתוך פחות משנה אני כבר מכיר את מגבלותיו. את האישונים של הפצוע הוא לא בדק, אחד מהם, דרך אגב, כבר מורחב מאוד. לדבריו, לא ברור מתי בדיוק התרחש האירוע, אבל לפני שעה קלה הביאו אותו לארְפִידִי, המקבילה המקומית לחדר המיון, ללא ליווי של בני משפחה או מכרים. קצין המשטרה מהנהן ומוסיף ברשמיות שאפילו שמו, גילו ומקום מגוריו אינם ידועים. דרך אגב, כל מי שמועסק במערכות הבריאות ואכיפת החוק באוגנדה מדבר אנגלית סבירה.

מאחורינו כבר משתרכים כמה סקרנים: עובדים ממחלקות אחרות וגם אנשים זרים. השמועה מתפשטת בבית החולים – ומן הסתם באזור כולו – כאש בשדה קוצים, והם באים כדי לחזות במתרחש. מתלחשים בשפת הלויגְנֵדה על כך שהאוקוּטְוֵאלִינְה אֶמֶאֶטִיקָה מוּ נְגָאלוּ נעשה בתגובה לכך שהוא ניסה לגנוב פוֹדֵה־פּוֹדֵה – אופנוע שהוא גם כלי תחבורה נפוץ וגם אמצעי פרנסה חשוב במדינה – וכולם נשמעים כמסכימים ביניהם שזה הגיע לו.

מצחו של הבחור הצעיר המוטל מולי מרוסק כולו, ומבעד לעיסת הבשר, העור והדם הקרוש מבצבצות פיסות עצם ורקמת מוח. במהלך בדיקתי הראשונית נוספו לפחות שלוש צלעות שבורות ובטן חריפה לרשימת האבחנות הקליניות, ויש להניח שהוא סובל גם מחזה־דִם־אוויר ומדימום בחלל הֶצֶפֶק.

"שלחת בדיקות מעבדה כלשהן?" אני ממשיך לברר עם הסי.או.

"לא, לא הספקתי."

"צילום חזה?"

"לא, המכשיר עדיין מקולקל."

"ומה נתת לו עד כה?"

"נזולים, מְנִיטוּל ומאתיים מיליגרם של הִידְרוֹקוֹרְטִיזוֹן לווריד."

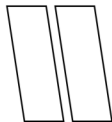
הפצוע, שהועבר בינתיים למיטה, מתנשם בכבדות ומחרחר, הדופק שלו חלש ומהיר ומד הסטורציה, שאותו הבאתי עימי מישראל כתרומה לצוות המקומי, מראה 71% בלבד.

"חמצן?"

"לא, המכל נגמר."

"דם?"

"לא, המקרר שלנו ריק."

"אנטיביוטיקה כלשהי?"

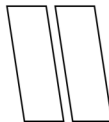
"לא." יש טעם בכך? הרי הוא לא ישרוד את השעה הקרובה.

בינתיים כבר עזבו השוטרים את המקום מחוסר עניין, אך כמות האנשים המסתננים למחלקה רק עלתה.

"האם מישוה מכיר אותו ויכול לספק פרטים כלשהם אודותיו?" מתרגמת עוזרת האחות את שאלתי לקהל הצופים, אבל אף אחד לא עונה. אולי באמת הם לא יודעים ואולי לא רוצים להיראות כמשתפי פעולה עם הממסד שאותו אני, הרופא המוזונוגו הלבן הלבוש במדי חדר ניתוח שעליהם מתנוסס לוגו של 'ביקור חולים', מן הסתם מייצג בעיניהם. גם אדוארד נפרד מאיתנו וחוזר למחלקתו. מבחינתו, הוא עשה את שלו. סקרנים נוספים מגיעים ונעמדים מעבר למחיצת הכד הבלויה והמחוררת, בוהים בנו וממתינים בסבלנות. רוצים להיות נוכחים כרגע המדויק שבו נוטל מלאך המוות את הגנב הגוסס ומוליך אותו בדרכו האחרונה אל כור הפְּצֶרֶף או אולי ישירות לגיהנום.

כל מי שמתגורר בעיר צ'יבוֹנְגָה ובכפרים הקטנים המקיפים אותה, או עובד בבית החולים המחוזי המיושן ודל התקציב, יודע כי מדי פעם – כן, אפילו בקיץ 2018 – ניתן לראות כיצד הצדק מתממש, מתחילתו ועד סופו, בתוך פרק זמן קצר, ושלפעמים גם נוצרת הזדמנות להשתתף בתהליך באופן פעיל. ועבור חלק לא מבוטל מההמון המתוסכל מאוד מהפשיעה ומהשחיתות הפושים ברחבי המדינה המזרח-אפריקאית הענייה הזו, הפתרון העתיק והמסורתי לעשיית הצדק נחשב, בנסיבות מסוימות, כעדיף בהרבה על פני הרדיפה הממושכת והמתישה אחריו בחדרי המעצר, באולמות בתי המשפט או אפילו בין חומות הכלא.

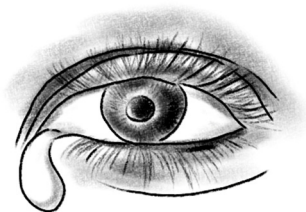

הנקודה השחורה

ומה אם בעצם גם לי יש בעולם
כפילה, תאומה זהה עד כאב,
שלקחה פניה אחרת
בדלת המסתובבת
ומנהלת חיים חיוביים, שלמים,
שמנהבת את הכשורים שלה לרפוי
של אחרים במקום הרס עצמי?

בינתיים בתוך היין-יאנג הקוסמי
המדמין הזה,
אני רק הנקודה השחורה
שמחפשת את הדרך לרקע התואם.

08

קפה שחור

את דמות פניה היפות רשמתי בקוים,
קבענו שוב להפגש
בעוד כמה ימים.

ואז דבור ושני ספלים,
משפט נוסף,
ועוד מלים.

בבית קפה אחד, קטן, בנחלאות,
הלב שלי פרפר שם, כשהלקתי
בין הסמטאות.

דברתי רק עליה, עכשו אני נזכר,
כשהוא דבר אל תוף חיי,
בעוד הלב שלי נשבר.

כל זה קרה לפני שנים לא מעטות,
ואני נזכר איך שזכננסיתי
ברגלים רועדות.

לכסוף שאלתי, מאיזו מדינה...
הוא עצר אותי באמצע,
ורק אז ענה,

היא לא הייתה שם - ואני, התחלתי לחפש,
לאטלאט, הלב שלי
התחיל כבר להסס.

השמות לא משנים -
אלו סתם קוים על המפות
שרשמו הלבנים.

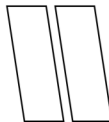
בשלקנות ישובו צפופים
ספלי קפה ולקוחות קבועים,
מלבד שלחן יחיד שלצדו בחור שחר עור,
לידו קפה הפוך
ומעיניו נשקף האור.

את שמה שכחתי, גם את הפנים,
אך את הדברים האלה -
אני זוכר עכשו,
גם אחרי שנים.

שאלתי אם אפשר, וכשענה לי באנגלית,
ישבתי לידו, חשבתני -
פנראה פליט.

שחמנו רגע יחד,
אחר כך גם
לבד.

רצייתי כיסא גלגלים בצבעי השחמט.

"אינן לנו כאלה, חמוד, " אמרה לי האחות צבועת הפנים, כתומת שיער התלתלים.

" אבל אני רוצה ! " הרגשתי ישיש לי עדיפות ורצייתי שיתחשבו בי.

הרי שברתי את שתי רגליי ולא אוכל לרקוד יותר. זאת אומרת, אני ארקוד. אני יודע שארקוד. אבל אף פעם כבר לא כמו בעבר.

התחלתי לבכות. אולי הם לא יודעים על זה בכלל, חשבתי. בטח ההורים שלי לא מצאו את הפרט הזה משמעותי בכל העסק. רק חיכו לשמוע שזה יחלים בעוד כמה חודשים וחזרו לנשום.

" אינן, מתוק. אינן, " היא ליטפה את שערי שלא שטפתי כבר שבוע. את שיערם של מי היא ליטפה לפניי ? האם היא שוטפת את ידיה הגדולות ?

" אני לא הולך מפה עד שאני לא מקבל כיסא גלגלים שחמט, " צעקתי.

הפתעתי גם את עצמי והסתרתי את פניי בידיי והעמדתי פני בוכה. חיכיתי.

שמעתי אותם מתלחשים.

" טוב, " האחות שרקה לאימי. " אני אדבר עם האדמיניסטרציה. אני חושבת שיש משהו משנות המנדט זרוק באיזה מרתף של בית אבות בבאר שבע. ישמחו לתרום את זה. עבדתי שם מזמן. הייתי מסיעה סבא'לה קטן אחד שתמיד לבש כובע ברט. אהב לשבת בחוץ ולהתחמם בשמש. קראו לו מנחם. הוא אף פעם לא הצליח להתאפק. תמיד התרוקן דקה לפני שנכנסו אליו לחדר. קראנו לו המחרבן המבובן. כשהוא מילא את החיתול, הוא בהה באיזו שהיא נקודה מולו עד שהתרוקן. "

" אני לא רוצה את הכיסא הזה, " מלמלתי והבטתי בהם מבעד לאצבעותיי.

" זה היה לפני עידנים, מתוק. ריססו אותי באיך ספור חומרי חיטוי מאז, ונראה לי שגם החליפו לו חלקים. הוא כמו חדש. "

" לא רוצה. רוצה חדש מהמפעל. "

" יינב, אני מבקש ממך. תפסיק להתנהג כמו תינוק. אנחנו מבינים שאתה בסיטואציה לא נוחה, אבל יש גבול. אתה גבר. "

זה היה אבי מי שדיבר. גוש אדם מרוקאי עם שערות צמר כבשה סביב קרחתו המנצנצת תחת אורות הפלורסנט המטרידים.

" נחום, תירגע. " פניו וקרחתו החלו להסמיק. " בוא תצא לרגע. תשתה משהו, " אימי הציעה.

הוא ניגב את עדשותיו במטפחת חומה ויצא.

" יינב, מתוק... "

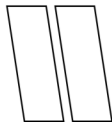
הנה זה מתחיל, חשבתי. דיבורי סרק של אם דמנטית.

" אולי אתה רוצה צבע אחר ? שחמט זה הרי שני צבעים. וגם לא ממש יפים הרי. אני יכולה לדבר עם סיגל המתוקה פה ונמצא לך צבע אחר. "

" לא רוצה. "

" מה אני אעשה איתו, סיגל ? " אימא הסתובבה אליה בפנים נעלבות.

" בואי כפרה, לכי לנחום. תירגעו בחוץ קצת. לכו לקפיטריה. יש היום קציצות דגים וקוסקוס מעולה. לכו רוצו לפני שייגמר. אני אדבר איתו, כפרה. "

אימי יצאה בלי להסתכל עליי אפילו.

היא סידרה את השיער ומשכה באף ברעש ובלעה. התיישבה למרגלות המיטה והחלה ללטף את הגבס.

"יניב, מתוק. איך אתה מרגיש? איך הרגליים? כואב?"

אני מניד את ראשי לשלילה ומושך באף.

"בוא. אני אביא לך טישור. טוב, חמוד?"

אני מהנהן.

אני מקנח את האף. היא מתיישבת קרוב יותר על הכיסא, מלטפת לי את יד שמאל. מגע עורה חלק ונעים. אפילו מדגדג. מגרה. יש לה ורידים בולטים. יפים. אני מתחיל להתרגש קצת ומקווה שלא יבלוט. היא ממשיכה ללטף ומביטה בי. שלא תפסיק.

"מתוק, למה לך שחמט, כפרה? למה? שמעתי שאתה רקדן. מה קשור עכשיו שחמט, כפרה?"

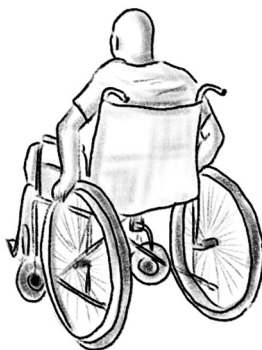
אז הם כן סיפרו.

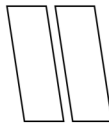
אני שותק ומנגב את העיניים.

יש לה ריח של שמפו הוואי ירוק וניחוח קל של בושם. אני מזהה תפוז ויערה. אין לי איך להסוות את זה, אני לא יכול להזיז את הרגליים.

"הנה, כפרה. יופי." היא מעבירה את עיניה צבועות הריסים לבליטה המתגבהת. "מתוק אתה, איזה גבר." היא מוציאה בקבוקון ממגירת השולחן ומושכת מעליי את השמיכה עד לברכיים.

כעבור חודש השתחררתי. אבי הסיע אותי על כיסא גלגלים לאוטו. כיסא גלגלים חדש. שחור עם גלגלים אפורים.

אומרים שהיה פה שחור-לבן לפני שנולדתי

לליאידא

הכול התחיל כשאבא חזר מהבית של סבתא עם תיק מלא בקוביות משונות. רצייתי להתעלם ממנו, אבל הוא נראה כל כך נרגש שלא היה לי נעים לעשות את זה.

"מה זה?" שאלתי והנמכתי קצת את הקול שלי כדי שהוא יבין שאני לא מתעניין בו ויניח לי בלי שאצטרך לומר את זה. אבל אפילו אם הוא שם לב לזה, הוא בכל זאת התחיל להסביר.

"זה..." הוא אמר והצביע על אחת מהקוביות המוזרות בתיק שלו, "נקרא קלטת. יש בקלטות שהבאתי סרטים שלי בתור ילד. אתה רוצה לראות?"

ברור שלא רצייתי לראות. אם הוא לא היה כל כך נרגש, סביר להניח שאבא גם היה מבין את זה בעצמו מהמבט שלי ומהקול הנמוך. אבל הוא נראה כל כך נרגש – איך יכולתי לסרב?

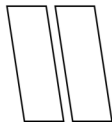
אבא הלך לסלון – איפה שהטלוויזיה נמצאת – עם התיק של הקלטות ועם חיוך כל כך נרגש, שהיה לי מוזר לראות את אבא מחייך ככה. אבל אבא תמיד חוזר שמח מהבית של סבתא. בכל פעם שהוא חוזר משם הוא מספר שהוא נזכר בסיפור כלשהו מהילדות שלו ושואל אותי אם אני רוצה לשמוע, ואני תמיד מנמיך את הקול שלי ואומר "כן" בטון שיותר מתאים ל"לא", והוא בכל זאת לא מבין את הרמז ומספר לי. אבא תמיד שמח להיזכר בילדות שלו, שמח כל כך שלפעמים אני חושב שהוא בכלל היה מעדיף להיות ילד. לפעמים אני רוצה לומר לו שבתור ילד בעצמי, זה דווקא לא כל כך כיף. אבל הוא תמיד כל כך נרגש – איך אני יכול להרוס לו את השמחה?

כמה דקות אחר כך אבא קרא לי לסלון. כשבאתי היה על המסך ילד קטן, אבל הוא לא נראה כמו ילד קטן רגיל בגלל הצבע שלו. הוא היה שחור לבן, אבל לא שחור לבן כמו שאומרים על צבע גוף של בני אדם אמיתיים, אלא שחור לבן כמו כשיש גשם בחוץ והכול מדכא ואי אפשר לצאת מהבית. אז שאלתי את אבא מי זה הילד המוזר הזה, ואבא ענה שזה הוא, ואמרתי לו שזה לא יכול להיות כי לו יש צבע גוף שמוזכר קצת כתום ולא צבוע בשחור לבן כמו של הילד. אבל אבא לא הקשיב לי – או שכן הקשיב והחליט להתעלם – ודיבר עם עיניים בוהות באוויר, "זה אני... אני כשהייתי ילד..."

אבא לחץ על השלט והילד השחור לבן התחיל לרוץ לכיוון מטבח שחור לבן. במטבח עמדה אישה שנראתה כמו גרסה צעירה של סבתא – אבל אני ידעתי שזו לא סבתא, ברור, כי לסבתא יש עור בצבע כמעט כתום כמו זה של אבא ושיערות בלונדיניות ולא שחורות לבנות כמו של האישה על המסך.

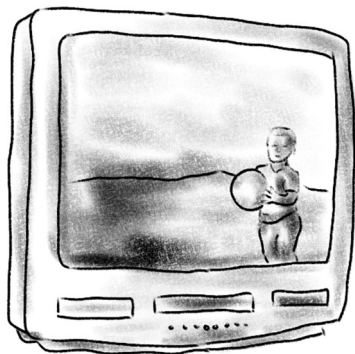
אחרי שהסרטון נגמר, שאלתי את אבא מתי העולם הפסיק להיות שחור לבן, אבל אבא דיבר כמו שמדברים מי שרק קמו משינה, ורק עיקם את הפה שלו בחיוך שהיה מרוח לכל אורך הפנים שלו וגמגם, "ילד... הייתי ילד..."

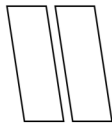
מדי פעם אני חושב שכל כך הרבה דברים היו יכולים להיפתר אם העולם היה נשאר שחור לבן. ובכל פעם כזו, אני מדמיינ את הילד השחור לבן.

הוא נכנס לבית השחור לבן שלו, שאימא שלו מעולם לא רבה עם הקבלן על הצבע שלו, כי בעולם השחור לבן יש רק סוג אחד של בתים: בתים שחורים לבנים. ואף אחד לא צוחק על הילד השחור לבן על צבע העור שלו, כי בעולם השחור לבן יש רק סוג אחד של צבע עור: צבע עור שחור לבן.

ומצד שני, אולי יום אחד, כשאתבגר, העולם יחזור להיות שחור לבן. ויום אחד, אחזור הביתה עם תיק מלא בקלטות, ומול הילד הכתום חום שעל המסך, אגמגם לילד שלי עם חיוך מרוח לכל אורך הפנים שלי, "ילד... הייתי ילד..."

כמה, תשע? מה תשע? מה כמה?

אז איך מסכמים תשע שנים? ממה מתחילים, מההתחלה? מהסוף? ואולי מהאמצע?

האמת שאני לא זוכר מתי ואיך הכרתי את אלירן ואיך נוצר הקשר בינינו. הוא טוען שעוד ביומן הרשת שלי בתפוז לשעבר הגיב לי ומשם נוצר הקשר, אבל לך תדע... נדמה שאלירן תמיד היה שם, הרבה לפני מוטיב, עוד בתחרות הילדים של ריקה ברקוביץ' ז"ל שהוא מנהל מאז מותה. בכל מקרה אני ואלירן (כן, בעברית ה"אני" קודם, אחד שידוע) מכירים הרבה מאוד שנים, עם השנים הפכנו לחברים טובים. כמה שיחות טלפון היו ועדיין יש לנו... כמעט בכל יום. לכן אין תמה שלפני תשע שנים הוא הגיע אליי עם הרעיון של כתב העת מוטיב ויחד התחלנו את המיזם המכובד הזה שהפך למיני אימפריה בתחום הספרות.

מי שמכיר את אלירן יודע שהוא יום בנשמתו, יום בכל רמ"ח איבריו וש"ה גידיו. הרעיונות זורמים אצלו כמים נובעים, כמי מעיין, לא כל רעיון מגיע לכלל מימוש אבל אם יש משהו שיש אצלו בשפע אלה הרעיונות הבלתי נדלים, רעיונות ומיזמים לטובת הכלל, הסופרים, הילדים ומי לא? זה אגב הפוך ממני, אני לא איש של מיזמים, אני בהחלט יכול לשתף פעולה עם מיזמים אבל אני עצמי לא יום.

לא פשוט לשמש עורך כתב עת בהתנדבות במשך כתשע שנים רצופות, חודש אחר חודש ללא הפסקה וללא הפוגה. בעיקר לא בשנים האחרונות ששמו של מוטיב הלך לפניו ונשלחו אליו מאות יצירות ומתוכן יש לבחור עשר בזמן קצר מאוד. איך מספיקים? מה עושים? ובכלל, כשהתחלנו ואיש לא ממש הכיר אותנו, מי האמין שנגיע לתשע שנים ונעבור את גיליון המאה ומי סופר בכלל? ואגב, 'מי סופר' הוא עוד מיזם נפלא של אלירן שככה שתלתי לכם בלי שתרגישו.

אלה היו תשע שנים מאתגרות, מלאות סיפוק והנאה עם לא מעט מהמורות, קשיים, טרגדיה משפחתית כפולה אחת ומוות אכזר של אימא. בתשע השנים הללו הקשר עם אלירן התהדק, החברות התחזקה, שיחות יום-יומיות ארוכות, לפעמים כמה פעמים ביום...

אז איך החזקתי מעמד תשע שנים רצופות, אתם שואלים? הודות למייסד ולצוות המושלם שהצטרף בהמשך. כשאתה משתף פעולה עם חבר טוב, רגיש, אמפתי שידע לנהל עניינים בצורה מושלמת כמעט ובעיקר יודע לבחור את האנשים שילכו איתו כברת דרך; כשאתה עובד עם צוות מנצח נטול אגו שמכונן כל כולו להצלחת המיזם הראשי ושלוחותיו הרבות; כשאתה עצמך נטול אגו ופועל יחד להצלחת המיזמים השונים – כשאתה נמצא בכל אלה אתה יכול להחזיק מעמד שנים.

לסיום אני רוצה להודות לאלירן שבחר בי לפתוח איתו את כתב העת לפני תשע שנים ויחד יצאנו למסע קסום – זה ממש לא מובן מאיליו (כן, מאיליו, לא מאליו), אני מודה לרובי היקר שהצטרף אלינו לאחר כשנתיים דומני (מי זוכר?). לעמליה האופטימית הנצחית וכמובן לרוזי שהצטרפה אלינו באחרונה וכעת מחליפה אותי בתפקיד, היא עושה חיל בתפקידה. אוהב אתכם, את כולכם, גאה שזכיתי להכיר אתכם, לעבוד במחיצתכם ולספוג מהאור שאתם מקרינים לעולם.

תודה על הזכות,

יאיר

0115

שחמט סדרת הצנעים:

אוגוסט 2024

אב ה'תשפ"ד

יאיר בן־חור

שחור כהה

הירוק היום ירוק מאוד (למוחרת/לאה גולדברג)

השחור כהיר היום
ותלבן כהה כל כך
זהר כוכבי מאיר
גרח מלבני מסתיר
שמש חנרת שוב מקנרת.

וכשהשחור כהה מדי
טפות אפרות מזדלפות
נוטפות חמימות עליו
זליגות מבהירות כתמים.

אפלו כחל אשר על ים
מתפקה בחשך.

12 במאי 2024, ד' באייר תשפ"ד

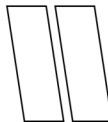
0115

שחמט סדרת הצנעים:

אוגוסט 2024

אב ה'תשפ"ד

יאיר בן־חור

התחדשות

דקמת מנת.

פְּרָדָה סופית.

שְׂבוּעַ אַחַר שְׂבוּעַ וְעוֹד מְעַט

וְהַנֶּרֶם מִתְחַדֵּשׁ וְרוֹגֵשׁ.

וְהַמַּת מִתְּוֹחֵי בּוֹקֵעַ

סְפוּר מֵר נִגְמֵר, צְלִילָה מִתּוֹקָה נִפְקַחַת

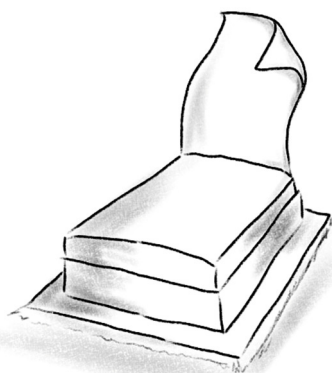
פְּרָקִים טְרִיִּים מְחַפִּים לְהַפְתָּב

לְשׁוֹן מִפְּנֵי חֵדֵשׁ יוֹצֵא

הַתְּחִלָּה רַעֲנָנָה, רֵאשִׁית, מְכִינָה

וְהַאֲחֵרִית נִשְׁפָּחַת.

7 ביוני 2024, א' בסיוון תשפ"ד

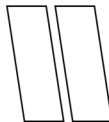
0115

שחמט: סדרת הצגים

אוגוסט 2024

אב ה'תשפ"ד

יאיר בן־חור

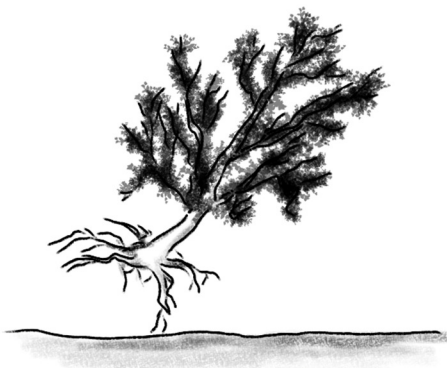

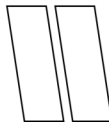
מפלט

היה הייתי רגע חולף
גרור אבק נשבר פרוח
שערה קצוצה קצרה בחול
היה הייתי.

ולא הייתי בקר וערב
ולא שמשות וירחים באור
מלכות עולם, שלטון יחיד
לא הייתי.

27 ביולי 2024, כ"א בתמוז תשפ"ד

ואז הוא קם, צעד לאט ובטוח למרכז המעגל והחל לדבר:

"תגידו, מתחשק לכם לחיות? אני מתכוון לחיות, לחיות באמת, לא רק לבזבז אוויר לנשימה שהיה יכול לעזור למישהו אחר שרוצה לחיות. ממש לחיות. עם כל החבילה.

"אתם מבינים מה זה לחיות? לחיות זה לא לנשום נשימות טכניות ועצמוניות שאיש לא שם לב אליהן, לחיות זה לנצל את החיים עד תום, לחיות זה ליהנות מהם כמה שרק אפשר בשמחת חיים אמיתית. לחיות זה לדעת לזהות את הטוב והיקר ולהיצמד אליו חזק בלי להרפות, ואם נופלים אז נצמדים שוב.

"הנשמה מלאכותית לנפש, כבודה במקומו מונח אבל איה החיים בה? חיים אמיתיים אינם כאלה, בוודאי כבר הבנתם. אז אחרי שהבנתם את הסיפור, מה העלילה שלכם? איזה תוכן רציני, מרתק וסוחף אתם לעצמכם? איזה תוכן רציני, מרתק וסוחף אתם מספרים לעולם? ובואו לחיות, אנשים, כי לשם כך אנחנו קיימים ואנחנו כולנו כאן זמניים... אתם באים?"

אין אחד שלא פצח בסדרה של מחיאות כפיים קצובות נוכח הנאום כובש הלבבות שלו. מי חשב שזה מה שיאמר? רוני שלנו מופנם וסגור, בקושי פותח את פיו וגם אז רק כדי לאכול... שרוני שלנו יפצח בנאום מרגש כזה? מי היה מאמין... ואני כבר מצפה בקוצר רוח למפגש השבועי הבא לשמוע מה יהיה לרוני לומר.

"כל הכבוד רוני, אני גאה בך", אמרה סיוון מנחת הקבוצה תוך מחיאות כפיים. והאמת? גם אני הייתי גאה בו. אני חושב שכולנו חשנו גאווה רבה על דבריו הנכוחים והצודקים. ובאמת מה יש לנו לחפש בעולם הזה אם לא לחיות בו ולחיות בו טוב, בלי רדיפה אחר הכבוד, האגו והכסף ובלי מריבות או מלחמות יום־יומיות הרסניות לנפש? אוי הנפש... והרי רק בגללך, נפש יקרה, כולנו נמצאים כאן, רק בגללך, נפש סוררת, אנחנו חיים פה, במקום המוגן והבטוח הזה שעוטף אותנו באהבה ובחום.

בדרך חזרה לכיסאו הוא עשה סיבוב סביב המעגל וכולנו לחצנו לו ידיים. "חזק וברוך", "חזק וברוך, רוני", נשמע מכל עבר.

הביטו בהם! החזירו אותם הביתה!

74 hostages

41 bodies remain captive

Total of 115

Additional captives in Gaza who were kidnapped prior to October 7th, 2023.

(Data as of July 25, 2024)

StandWithUs

גברים. נשים. תינוקות. קשישים.
עדיין חטופים על ידי חמאס
#BringThemHomeNow

מייסד: אלירן דיין
עורכת אחראית ונקדנית: רוזי גולן
עורכים: אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון

x.com/motiv_magazine

motiv-magazine.co.il

info@motiv-magazine.co.il

facebook.com/motiv.magazine

bit.ly/motiv-whatsapp

bit.ly/motiv-youtube

[\(מוטיב כתב עת\) he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_\(כתב_עת\)](https://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))

instagram.com/motiv.magazine

יישומון "מוטיב" זמין להורדה חינם

